T093 ATĐ 5 (01) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q101-Trí Uẩn-Luận về Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545

LUAÄN
A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
Naêm traêm Ñaïi A-la-haùn cuøng taïo luaän.
Tam Taïng Phaùp Sö Huyeàn Trang dòch Phaïn saùng Haùn
QUYEÅN 101

LUAÄN VEÀ THA TAÂM TRÍ (Phaàn 3)

Neõo baøng sinh cuõng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc. Laøm sao bieát nhö vaäy? Xöa coù ngöôøi phuï nöõ ñaët con nhoû ôû moät nôi ñeå laøm coâng vieäc khaùc, luùc aáy coù moät con soùi mang ñöùa treû aáy ñi maát. Ngöôøi beân caïnh vì vaäy ñuoåi theo noùi vôùi con soùi kia raèng: Nay oâng taïi sao mang con nhoû cuûa ngöôøi ta ñi maát? Con soùi lieàn traû lôøi raèng: Baø meï aáy trong naêm traêm ñôøi quaù khöù thöôøng laøm haïi con cuûa toâi, toâi cuõng trong naêm traêm ñôøi quaù khöù laøm haïi con cuûa ngöôøi kia, oaùn thuø vaø oaùn thuø traû cho nhau ñeán nay chöa döùt, neáu ngöôøi kia coù theå xaû boû thì toâi cuõng xaû boû. Ngöôøi beân caïnh lieàn noùi cho meï ñöùa treû aáy bieát raèng: Neáu coâ thöông ñöùa con thì neân xaû boû taâm oaùn thuø! Ngöôøi phuï nöõ traû lôøi raèng: Toâi ñaõ xaû boû roài. Con soùi xem yù cuûa ngöôøi phuï nöõ cuõng khoâng xaû boû oaùn thuø, chæ sôï laøm haïi ñöùa treû maø noùi doái laø ñaõ xaû boû, lieàn haïi cheát ñöùa treû aáy vöùt laïi ñoù maø chaïy ñi. Hoûi: Luùc naøo baøng sinh nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu-giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhaän bieát heát. Hoûi: Loaïi ñoù truù vaøo taâm maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc,

thieän-nhieãm oâ hay voâ phuù voâ kyù? Ñaùp: Caû ba loaïi ñeàu coù theå nhaän bieát. Hoûi: Laø truù vaøo yù thöùc, hay laø truù vaøo naêm thöùc maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Chæ truù vaøo yù thöùc. Hoûi: Laø truù vaøo taâm Oai nghi loä, laø truù vaøo taâm Coâng xaûo xöù, hay laø truù vaøo taâm Dò thuïc sinh maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Caû ba loaïi ñeàu coù theå nhaän bieát, bôûi vì loaøi ñoù cuõng hieän khôûi taâm Coâng xaûo xöù, taâm Dò thuïc sinh aáy cuõng coù yù thöùc, khoâng phaûi laø nhö ñòa nguïc quyeát ñònh khoâng nhaän laáy quaû dò thuïc cuûa thieän. Loaøi quyû cuõng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc. Laøm sao bieát nhö vaäy? Xöa coù ngöôøi phuï nöõ, bò quyû laøm cho meâ loaïn gaày yeáu saép cheát, thaày chuù nguyeän hoûi quyû: Nay oâng vì sao laøm naõo loaïn ngöôøi phuï nöõ naøy? Quyû lieàn traû lôøi raèng: Ngöôøi phuï nöõ naøy trong naêm traêm ñôøi quaù khöù thöôøng laøm haïi

maïng soáng cuûa toâi, toâi cuõng trong naêm traêm ñôøi quaù khöù thöôøng laøm haïi maïng soáng ngöôøi kia, oaùn thuø vaø oaùn thuø ñeàn traû cho nhau ñeán nay chöa döùt, neáu ngöôøi kia coù theå xaû boû thì toâi cuõng coù theå xaû boû. Thaày chuù nguyeän vì theá baûo vôùi ngöôøi phuï nöõ kia raèng: Neáu coâ tieác maïng soáng thì neân xaû boû taâm oaùn thuø! Ngöôøi phuï nöõ traû lôøi raèng: Toâi ñaõ xaû boû roài. Quyû xem yù cuûa ngöôøi phuï nöõ cuõng khoâng xaû boû oaùn thuø, sôï maïng soáng khoâng an toaøn maø noùi doái laø ñaõ xaû boû, lieàn ñoaïn maát maïng soáng cuûa ngöôøi aáy boû laïi maø ñi maát. Hoûi: Luùc naøo loaøi quyû nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu-giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhaän bieát heát. Hoûi: Loaïi ñoù truù vaøo taâm naøo maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc, thieän-nhieãm oâ hay laø voâ phuù voâ kyù? Ñaùp: Caû ba loaïi ñeàu coù theå nhaän bieát. Hoûi: Laø truù vaøo yù thöùc, hay laø truù vaøo naêm thöùc maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Chæ truù vaøo yù thöùc. Hoûi: Laø truù vaøo taâm Oai nghi loä, laø truù vaøo taâm Coâng xaûo xöù, hay laø truù vaøo taâm Dò thuïc sinh maø nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc? Ñaùp: Caû ba loaïi ñeàu coù theå nhaän bieát, nhö loaøi baøng sinh ñaõ noùi. Loaøi trôøi cuõng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra coù theå nhaän bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc, nhöng maø vi teá cho neân khoâng noùi rieâng bieät, coøn laïi noùi roäng ra nhö loaøi suùc sinh-quyû. Trong loaøi ngöôøi khoâng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra coù theå nhaän

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 5

bieát taâm… cuûa ngöôøi khaùc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì khoâng phaûi laø ruoäng ñaát-ñoà chöùa, bôûi vì coù trí nhìn thaáy töôùng-nghe lôøi noùi… maïnh hôn laøm cho che laáp giaûm bôùt, bôûi vì coù Tha taâm thoâng vaø Nguyeän trí laøm cho môø khuaát aùnh saùng. Hoûi: Trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra cuûa loaøi naøo nhaän bieát taâm cuûa maáy loaøi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Taát caû chæ töï bieát mình. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñòa nguïc chæ bieát ñòa nguïc, baøng sinh bieát hai, loaøi quyû bieát ba, loaøi trôøi bieát naêm. Trong luaän Thi Thieát noùi: “Long vöông Thieän Truù Ai-la-phaït-noa nhaän bieát taâm cuûa loaøi trôøi, laø trí döïa vaøo töôùng maø nhaän bieát chöù khoâng phaûi laø trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra.” Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: ÔÛ trong boán loaøi, trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra, ñeàu nhaän bieát naêm loaøi, ñoái vôùi lyù khoâng coù gì traùi. Hoûi: Loaøi ngöôøi cuõng coù chuûng loaïi cuûa trí Boån taùnh nieäm sinh, thích hôïp coù theå nhaän bieát taâm… cuûa loaøi khaùc, taïi sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, bôûi vì ít cho neân khoâng noùi ñeán, nghóa laø trong loaøi ngöôøi ñaït ñöôïc trí naøy thì raát ít coù, cho neân khoâng noùi ñeán trí aáy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chuûng loaïi cuûa trí Boån taùnh nieäm sinh, khoâng theå naøo ngay luùc ñoù nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp cuûa ngöôøi khaùc, cho neân ôû ñaây khoâng noùi ñeán. Coù luùc Tha taâm trí cuõng laø ngay luùc ñoù nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp cuûa ngöôøi khaùc, ñoù laø neáu trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, coù theå ngay luùc ñoù nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp thuoäc coõi Duïc-Saéc hieän taïi cuûa ngöôøi khaùc, hoaëc taâm-taâm sôû phaùp voâ

laäu. Ñaây laø Tha taâm trí thoâng hieän taïi, giaûi thích roäng ra nhö tröôùc. Coù luùc khoâng phaûi laø Tha taâm trí cuõng khoâng phaûi laø ngay luùc ñoù nhaän bieát taâm-taâm sôû phaùp cuûa ngöôøi khaùc, ñoù laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Töôùng laø thuoäc veà danh cho ñeán noùi roäng ra, nghóa laø trong Haønh uaån toång quaùt tröø ra Tha taâm trí thoâng thuoäc ba ñôøi, vaø tröø ra trí ñaït ñöôïc do nôi sinh-nhìn thaáy töôùng-nghe lôøi noùi cuûa hieän taïi, coù theå ngay luùc ñoù nhaän bieát taâm-taâm sôû cuûa ngöôøi khaùc, coøn laïi caùc Haønh uaån vaø boán Uaån toaøn phaàn cuøng vôùi phaùp voâ vi laøm thaønh caâu thöù tö. Hoûi: Caùc trí Tuùc truù tuøy nieäm ñeàu ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, trí Tuùc truù tuøy nieäm bao goàm ba ñôøi, ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc thì

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 6

chæ rieâng hieän taïi, nhöng bao goàm trí Tuùc truù tuøy nieäm vaø khoâng phaûi laø trí Tuùc truø tuøy nieäm, cho neân coù boán caâu phaân bieät. 1. Coù trí Tuùc truù tuøy nieäm, maø khoâng phaûi laø ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, ñoù laø trí Tuùc truù tuøy nieäm cuûa quaù khöù-vò lai. Loaïi naøy coù töôùng cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm, maø khoâng coù taùc duïng cuûa ngay luùc ñoù nhôù vieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, bôûi vì quaù khöù thì taùc duïng ñaõ khoâng coøn, vò lai thì chöa coù taùc duïng. 2. Coù ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, maø khoâng phaûi laø trí Tuùc truù tuøy nieäm, ñoù laø nhö coù moät loaïi ñaït ñöôïc trí Boån taùnh nieäm sinh, hoaëc laø ñaït ñöôïc trí coù ñöôïc do nôi sinh ra nhö vaäy, coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc. Trí Boån taùnh nieäm sinh ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, chæ coù trong loaøi ngöôøi, trong boán loaøi khaùc khoâng coù trí naøy. Trí coù ñöôïc do nôi sinh ra coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, ñoù laø coù ôû nhöõng ñòa nguïc. Söï vieäc aáy theá naøo? Taïm thôøi trong ñòa nguïc, nhö trong kinh noùi: “Höõu tình choán ñòa nguïc cuøng noùi vôùi nhau raèng: Kyø laï thay sai laàm cuûa mình, chuùng ta trong quaù khöù ñaõ töøng nghe Sa-moân vaø Baø-la-moân noùi veà loãi laàm tai hoïa cuûa caùc Duïc, luoân luoân daãn ñeán söï vieäc thaät laø sôï haõi cuûa vò lai, caùc ngöôøi caàn phaûi ñoaïn döùt. Chuùng ta tuy nghe maø khoâng tin duøng, nay vì Duïc aáy maø chòu khoå ñau aùc lieät ôû ñaây.” Hoûi: Loaøi aáy vaøo luùc naøo nhôù bieát söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Luùc môùi sinh vaøo ñòa nguïc chöa nhaän chòu khoå ñau. Neáu nhaän chòu khoå ñau roài thì söï vieäc dieät ñi tieáp theo tröôùc ñoù haõy coøn khoâng theå naøo nhôù laïi, huoáng hoà söï vieäc dieät ñi ñaõ laâu maø coù theå nhôù bieát ñöôïc ö? Hoûi: Loaøi aáy truù vaøo taâm naøo maø nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Truù vaøo taâm thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù ñeàu coù theå nhôù bieát; ôû trong saùu thöùc thì chæ truù vaøo yù thöùc; ôû trong voâ kyù thì chæ truù vaøo Oai nghi loä. Hoûi: Trí coù ñöôïc do nôi sinh ra aáy coù theå nhôùt bieát maáy ñôøi? Ñaùp: Coù theå nhôù bieát moät ñôøi, ñoù laø töø nôi khaùc cheát ñi sinh ñeán nôi naøy. Coù ngöôøi noùi: Cho ñeán nhaän bieát naêm traêm ñôøi. Loaøi baøng sinh coù trí ñaït

ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, nhö trong kinh noùi: “Coù con oác noùi tieáng loaøi choù, xöa laøm Phaïm chí teân goïi Ñaïo-ñeà-na, nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, ngöôøi ta khieán leo leân choã ngoài aên côm ñeå chæ roõ laø vaät baùu, ñeàu

thuaän theo lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy.” Hoûi: Vaøo luùc naøo nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu-giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhôù bieát. Hoûi: Loaøi aáy truù vaøo taâm naøo maø nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Truù vaøo taâm thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù ñeàu coù theå nhôù bieát; ôû trong saùu thöùc thì chæ truù vaøo yù thöùc, ôû trong ba voâ kyù thì truù vaøo taát caû ba loaïi. Hoûi: Trí coù ñöôïc do nôi sinh ra cuûa loaøi aáy coù theå nhôù bieát maáy ñôøi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ nhôù laïi moät ñôøi, ñoù laø töø nôi khaùc cheát ñi sinh ñeán nôi naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Coù theå nhôù laïi nhieàu ñôøi, nhö con soùi nhôù bieát söï vieäc trong naêm traêm ñôøi. Loaøi quyû cuõng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc. Nhö baøi keä noùi: “Xöa toâi tích goùp caùc cuûa caûi, duøng phaùp hoaëc laø khoâng hôïp phaùp, Nay ngöôøi khaùc höôûng thuï giaøu-vui, moät mình toâi nhaän chòu ngheøo- khoå.” Hoûi: Loaøi aáy vaøo luùc naøo nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhôù bieát. Hoûi: Loaøi aáy truù vaøo taâm naøo maø nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhôù bieát. Hoûi: Loaøi aáy truù vaøo taâm naøo maø nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Truù vaøo taâm thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù ñeàu coù theå nhôù bieát; ôû trong saùu thöùc thì chæ truù vaøo yù thöùc, trong ba voâ phuù voâ kyù thì truù vaøo taát caû ba loaïi. Hoûi: Trí coù ñöôïc do nôi sinh ra cuûa loaøi aáy coù theå nhôù bieát maáy ñôøi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ nhôù laïi moät ñôøi, ñoù laø töø nôi khaùc cheát ñi sinh ñeán nôi naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Coù theå nhôù laïi nhieàu ñôøi, nhö quyû nhôù bieát söï vieäc trong naêm traêm ñôøi. Loaøi trôøi cuõng coù trí ñaït ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå ngay luùc aáy nhôù bieát söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc. Nhö baøi keä noùi: “Toâi cuùng döôøng khu röøng Theä-ña, ñöôïc ñaáng Ñaïi Phaùp vöông an truù. Hieàn Thaùnh Taêng tieáp nhaän söû duïng, cho neân taâm toâi thaät hoan

hyû.” Hoûi: Loaøi aáy vaøo luùc naøo nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Phaàn vò ñaàu-giöõa vaø sau ñeàu coù theå nhôù bieát. Hoûi: Loaøi aáy truù vaøo taâm naøo maø nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc? Ñaùp: Truù vaøo thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù ñeàu coù theå nhôù bieát; ôû trong saùu thöùc thì chæ truù vaøo yù thöùc, trong ba voâ kyù thì truù vaøo taát caû ba loaïi. Hoûi: Trí cuûa ñöôïc do nôi sinh ra cuûa loaøi aáy coù theå nhôù bieát maáy ñôøi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Chæ nhôù laïi moät ñôøi, ñoù laø töø nôi khaùc cheát ñi sinh ñeán nôi naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: coù theå nhôù laïi nhieàu

ñôøi. Trong loaøi ngöôøi khoâng coù trí ñat ñöôïc do nôi sinh ra nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, bôûi vì khoâng phaûi laø ruoäng ñaát-ñoà chöùa, bôûi vì bò trí Boån taùnh nieäm sinh… laøm cho giaûm bôùt vaø môø khuaát, bôûi vì vò trí Tuùc truù tuøy nieäm thoâng vaø Nguyeän trí… laøm cho môø khuaát. 3. Coù trí Tuùc truù tuøy nieäm maø cuõng ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, ñoù laø neáu trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, caùc loaïi töôùng traïng vaø nhöõng lôøi noùi. Ñaây laø trí thoâng Tuùc truù tuøy nieäm hieän taïi, roäng ra nhö tröôùc giaûi thích. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø trí Tuùc truù tuøy nieäm, cuõng khoâng phaûi laø ngay luùc ñoù nhôù bieát caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc, ñoù laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Töôùng laø thuoäc veà danh, cho ñeán noùi roäng ra. Nghóa laø trong Haønh uaån tröø ra toaøn boä trí thoâng Tuùc truù tuøy nieäm cuûa ba ñôøi, vaø tröø ra trí Boån taùnh nieäm sinh cuûa hieän taïi, trí cuûa ñöôïc do nôi sinh ra, coù theå ngay luùc ñoù nhôù bieát söï vieäc ñôøi tröôùc, coøn laïi caùc Haønh uaån vaø boán Uaån toaøn phaàn cuøng vôùi phaùp voâ vi laøm thaønh caâu thöù tö. Hoûi: Caùc trí Tuùc truù tuøy nieäm, ñeàu bieát Uaån-Xöù-Giôùi-Taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, trong naøy caâu thöù nhaát laø duyeân vôùi trí Tuùc truù tuøy nieäm noái tieáp nhau cuûa mình, caâu thöù hai laø duyeân vôùi Nguyeän trí noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc vaø gia haïnh cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm, caâu thöù ba laø duyeân vôùi trí Tuùc truù tuøy nieäm noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc, caâu thöù tö laø duyeân vôùi Nguyeän trí noái tieáp nhau cuûa mình vaø gia haïnh cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm. Ñoù goïi laø Tyø Baø Sa toùm löôïc ôû choã naøy. 1. Coù luùc trí Tuùc truù tuøy nieäm, khoâng phaûi laø nhaän bieát Uaån-Xöù-

Giôùi-Taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc, ñoù laø neáu trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, nhaän bieát Uaån-Xöù-Giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù ñôøi tröôùc cuûa mình. Ñaây chính laø duyeân vôùi trí Tuùc truù tuøy nieäm noái tieáp nhau cuûa mình, bôûi vì duyeân vôùi söï vieäc ñôøi cuûa mình trong ñôøi soáng quaù khöù. 2. Coù luùc nhaän bieát Uaån-Xöù-giôùi taâm noái nhau trong quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc, khoâng phaûi laø trí Tuùc truù tuøy nieäm, ñoù laø neáu trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, nhaän bieát Uaån-Xöù-Giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù ngay ñôøi naøy cuûa ngöôøi khaùc. Ñaây chính laø duyeân vôùi Nguyeän trí noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc vaø gia haïnh cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm, bôûi vì duyeân vôùi söï vieäc quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc trong ñôøi soáng hieän taïi. 3. Coù luùc trí Tuùc truù tuøy nieäm cuõng nhaän bieát Uaån-Xöù-giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc, ñoù laø trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, nhaän bieát Uaån-Xöù- Giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù ôû ñôøi soáng tröôùc kia cuûa ngöôøi khaùc. Ñaây chính laø duyeân vôùi trí Tuùc truù tuøy nieäm noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc, bôûi vì duyeân vôùi söï vieäc ñôøi

tröôùc cuûa ngöôøi khaùc trong ñôøi soáng quaù khöù. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø trí Tuùc truù tuøy nieäm, cuõng khoâng phaûi laø nhaän bieát Uaån-Xöù-Giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù cuûa ngöôøi khaùc, ñoù laø neáu trí do tu maø thaønh, laø quaû cuûa tu, nöông töïa vaøo tu, ñaõ ñöôïc khoâng maát, nhaän bieát Uaån-Xöù-Giôùi-taâm noái tieáp nhau trong quaù khöù ngay ñôøi soáng naøy cuûa mình. Ñaây chính laø duyeân vôùi Nguyeän noái tieáp nhau cuûa mình, vaø gia haïnh cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm, bôûi vì duyeân vôùi söï vieäc quaù khöù trong ñôøi soáng hieän taïi cuûa mình. Trong naøy, Nguyeän trí chæ duyeân vôùi ñôøi naøy, vaø caùc phaùp höõu laäu cuûa quaù khöù; trí Tuùc truù tuøy nieäm chæ duyeân vôùi ñôøi tröôùc, vaø caùc phaùp höõu laäu cuûa quaù khöù; gia haïnh cuûa trí Tuùc truù tuøy nieäm cuõng chæ duyeân vôùi ñôøi naøy, vaø caùc phaùp höõu laäu cuûa quaù khöù. Nhöng caùc Nguyeän trí duyeân chung vôùi ba ñôøi, trong naøy chæ choïn laáy duyeân vôùi phaùp höõu laäu cuûa quaù khöù trong ñôøi naøy. Hoûi: Tröôùc ñaây ñaõ noùi ñeán trí Boån taùnh nieäm sinh, laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Laáy Tueä laøm töï taùnh, ñoù goïi laø boån taùnh-töôùng phaàn-töï theå- ngaõ vaät-töï taùnh cuûa trí Boån taùnh nieäm sinh. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh, trí Boån taùnh nieäm sinh

laø nghóa gì? Ñaùp: Sinh laø caùc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi tröôùc, Trí laø ñôøi naøy coù theå nhaän bieát trí kia, Nieäm laø trí naøy cuøng sinh ra nieäm thuø thaéng. Noùi Boån taùnh aáy laø choïn laáy tu ñaït ñöôïc rieâng bieät, töùc laø trí Boån taùnh do Nieäm löïc thuø thaéng maø nhaän bieát caùc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi soáng quaù khöù, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Laïi nöõa, truù vaøo taâm cuûa Boån taùnh do Nieäm löïc thuø thaéng phaùt khôûi trí naøy, nhaän bieát caùc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi soáng quaù khöù, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Taâm cuûa Boån taùnh, ñoù laø thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù, khoâng do tu ñaït ñöôïc cho neân goïi laø Boån taùnh. Laïi nöõa, Boån taùnh aáy laø töï taùnh cuûa caùc phaùp, töùc laø töï taùnh caùc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi quaù khöù, trí do Nieäm löïc nhaän bieát Boån taùnh sinh ra, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Laïi nöõa, Boån taùnh aáy laø töï taùnh cuûa caùc phaùp, töùc laø töï taùnh caùc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi quaù khöù, trí do Nieäm löïc nhaän bieát Boån taùnh sinh ra, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Laïi nöõa, Boån taùnh aáy laø phaùp taùnh thuoäc ñôøi tröôùc, töùc laø taùnh thuoäc phaùp höõu laäu cuûa ñôøi quaù khöù, trí do Nieäm löïc nhaän bieát Boån taùnh sinh ra, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Hoûi: Trí naøy cuøng sinh ra coù nhieàu loaïi, vì sao chæ noùi ñeán Nieäm? Ñaùp: Bôûi vì Nieäm löïc taêng maïnh; nhö boán Nieäm truù-Trì töùc nieäm-trí Tuùc truù tuøy nieäm, tuy Tueä laø Theå maø Nieäm löïc taêng maïnh, cho neân goïi laø Nieäm truù… nhö Phuïc töø Saéc töôûng tuy Theå laø Tueä, maø löïc cuûa Töôûng taêng maïnh, cho neân goïi laø Phuïc töø Saéc töôûng; trí naøy cuõng nhö vaäy, tuy Theå laø Tueä maø Nieäm löïc taêng maïnh, cho neân goïi laø trí Boån taùnh nieäm sinh. Hoûi: Trí Boån taùnh nieäm sinh naøy ôû coõi naøo coù? Ñaùp: Chæ coù ôû coõi Duïc. Hoûi: Trí Boån taùnh nieäm sinh naøy ôû neõo naøo coù? Ñaùp: Chæ coù

ôû neûo ngöôøi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì chæ ôû trong neõo ngöôøi coõi Duïc coù theå taïo ra nghieäp thuø thaéng laøm cho ñaït ñöôïc trí naøy, vaø bôûi vì trong neõo ngöôøi thì trí teäu maïnh meõ saéc beùn hôn haún neõo khaùc. Hoûi: Trí Boån taùnh nieäm sinh naøy do nghieäp löïc naøo maø laøm cho phaùt khôûi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu caùc höõu tình vui thích noùi ra lôøi noùi yeâu thöông laøm cho ngöôøi khaùc hoan hyû, thì do nghieäp löïc aáy coù theå daãn ñeán trí naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu caùc höõu tình vui thích truyeàn baù vieäc toát laøm cho taâm ngöôøi khaùc vui söôùng-thaân ñöôïc an laïc, thì do nghieäp löïc

aáy coù theå daãn ñeán trí naøy. Coù Sö khaùc noùi: Neáu caùc höõu tình ngöôøi khaùc lo sôï hoaûng hoát, tìm caùch an uûi noùi cho bieát laøm nôi quay veà nöông töïa cho hoï khieán ñöôïc heát sôï haõi, thì do nghieäp löïc aáy coù theå daãn ñeán trí naøy. Hoaëc coù ngöôøi noùi: neáu caùc höõu tình thaáy ngöôøi khaùc buoàn lo saàu naõo, duøng phaùp chæ baøy noùi cho bieát khieán ñöôïc heát buoàn lo, thì do nghieäp löïc aáy coù theå daãn ñeán trí naøy. Coù ngöôøi khaùc laïi noùi; Neáu caùc höõu tình thaáy nôi hieåm nguy aùch naïn söõa chöõa laøm cho roäng raõi thuaän lôïi, ñeå cho ngöôøi qua laïi khoâng coù gian nan, thì do nghieäp löùc aáy ôû trong buïng meï khoâng coù noãi khoå cuûa söï böùc eùp chaät heïp, cho neân coù ñöôïc trí naøy. Hoaëc coù ngöôøi khaùc noùi: Neáu caùc höõu tình boá thí caùc loaïi ñoà aên thöùc uoáng ngon laønh cho ngöôøi khaùc, thì do nghieäp löïc aáy coù theå daãn ñeán trí naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu caùc höõu tình khoâng taïo ra nghieäp laøm naõo haïi ngöôøi khaùc, luoân luoân laøm ñieàu lôïi ích cho ngöôøi khaùc, thì do nghieäp naøy cho neân ôû trong buïng meï, khoâng bò caùc beänh nhö gioù-noùng-ñaøm-suyeãn laøm cho böùc baùch quaù laém, veà sau luùc ra khoûi thai meï khoâng coù noãi khoå cuûa söï böùc eùp chaät heïp, vì theá cho neân coù theå nhôù laïi caùc söï vieäc cuûa ñôøi tröôùc. Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Neáu caùc höõu tình ôû trong buïng meï vaø luùc ra khoûi thai, khoâng nhaän chòu nhieàu caên beänh böùc eùp chaät heïp khoå sôû, thì ñeàu thuaän theo coù theå nhôù laïi söï vieäc cuûa ñôøi quaù khöù, chæ do meï maéc beänh vaø böùc baùch chaät heïp khoå sôû cho neân ñeàu queân heát moïi vieäc. Hoûi: Trí boán taùnh nieäm sinh naøy, luùc ñaàu-giöõa vaø sau thì luùc naøo laø hôn haún? Ñaùp: Ñieàu naøy khoâng quyeát ñònh ñöôïc, ñoù laø hoaëc coù ngöôøi luùc môùi sinh ra thì hôn haún, nhö Theá-baït-la… luùc môùi sinh ra, lieàn phaùt ra noùi nhö vaäy: Nay trong nhaø naøy coù theå coù tieàn baïc cuûa caûi, ñeå cho con tuøy yù thöïc haùnh boá thí chaêng? Hoaëc coù ngöôøi luùc tuoåi tröôûng thaønh thì hôn haún, nhö Toân giaû Hoä Quoác…, hoaëc coù ngöôøi luùc tuoåi giaø thì hôn haún, nhö Am-baø-saét-tró…, noùi roäng ra nhö trong kinh. Hoûi: Trí Boån taùnh nieäm sinh naøy coù theå nhôù laïi söï vieäc maáy ñôøi? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ coù theå nhôù laïi söï vieäc cuûa moät ñôøi, ñoù laø töø nôi khaùc maát ñi dinh ñeán nôi naøy. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Trí naøy coù theå nhôù laïi söï vieäc cuûa hai ñôøi, hoaëc cho ñeán söï vieäc cuûa baûy ñôøi.” Nhö trong thaønh Vöông Xaù coù moät ngöôøi ñoà teå, teân goïi laø Giaø-tra, laø baïn quen bieát thöôû coøn treû nhoû vôùi vua Vò

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 12

Sinh Oaùn (A-xaø-theá), ñaõ töøng thöa vôùi Thaùi Töû: Ngaøi leân ngoâi vua ban cho toâi nguyeän gì? Thaùi Töû noùi raèng: Seõ tuøy oâng ñeà nghò. Veà sau Vò Sinh Oaùn haïi cheát vua cha töï leân nguyeän vua, Giaø-tra ngay sau ñoù ñi theo nhaø vua xin ñieàu mong muoán. Nhaø vua lieàn baûo raèng: Tuøy yù oâng caàu mong. Giaø-tra thöa raèng: Xin nhaø vua vua cho pheùp toâi moät mình laøm ngheà taøn saùt trong thaønh Vöông-xaù. Nhaø vua lieàn baûo raèng: Nay oâng sao caàu mong ñieàu nguyeän taøn aùc naøy, leõ naøo khoâng sôï haõi quaû baùo khoå ñau trong töông lai hay sao? Ngöôøi ñoà teå thöa vôùi nhaø vua: Caùc nghieäp thieän aùc ñeàu khoâng coù quaû baùo thì vieäc gì phaûi sôï haõi? Nhaø vua lieàn baûo raèng: OÂng laøm sao bieát ñöôïc? Giaø-tra thöa vôùi nhaø vua: Toâi nhôù laïi saùu ñôøi trong quaù khöù, ôû trong thaønh Vöông-Xaù naøy thöôøng laøm ngheà taøn saùt, cuoái cuøng sinh vaøo coõi trôøi Tam Thaäp Tam höôûng thuï nhieàu vui söôùng, töø coõi trôøi aáy cheát ñi sinh ñeán nôi naøy, treû nhoû ñöôïc laøm baïn quen bieát vôùi nhaø vua, cho neân bieát thieän aùc thì quaû aáy chaéc chaén khoâng coù. Nhaø vua nghe noùi sinh loøng nghi ngôø lieàn ñi ñeán thöa hoûi Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät baûo vôùi nhaø vua raèng: Söï vieäc naøy khoâng sai, nhöng ngöôøi ñoà teå kia ñaõ töøng ñem moät böûa aên cuùng döôøng cho vò Ñoäc giaùc maø phaùt taø nguyeän raèng: Khieán cho con thöôøng ôû trong thaønh Vöông Xaù moät mình laøm ngheà taøn saùt, sau ñoù ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Bôûi vì nhaân cuûa nghieäp thuø thaéng cho neân quaû ñöôïc nhö lôøi nguyeän. Ngöôøi aáy tröôùc kia laø nghieäp thuø thaéng vaø quaû nay khoâng coøn, sau baûy ngaøy nöõa chaéc chaén seõ maïng chung sinh vaøo ñòa nguïc Haøo Khieáu (gaøo theùt), laàn löôït nhaän chòu quaû baùo khoå ñau cuûa nghieäp ñoà teå tröôùc kia.” Vì theá cho neân trí naøy bieát cao nhaát laø baûy ñôøi. Laïi coù ngöôøi noùi: Trí naøy cao nhaát coù theå nhôù laïi söï vieäc trong naêm traêm ñôøi. Ñoù laø “Coù Tyø kheo töï nhôù laïi trong naêm traêm ñôøi quaù khöù roài vaøo loaøi ngaï quyû, nghó veà luùc aáy ñaõ nhaän chòu noãi khoå ñoùi khaùt, toaøn thaân toaùt moà hoâi-taâm heát söùc sôï haõi buoàn phieàn, ngöng caùc vieäc laøm tinh tieán höøng höïc, sau traûi qua thôøi gian daøi ñaït ñöôïc quaû Döï löu. Vò aáy daáy leân yù nieäm naøy: Mình töø tröôùc ñeán nay, nhôø vaøo caùc Tyø kheo giuùp cho vaät duïng tieàn baïc, khieán cho söï sôï haõi cuûa mình ñaõ ñöôïc vónh vieãn dieät töø, nay caàn phaûi truy tìm caùc vaät duïng cung caáp cho thaân ñeå ñeàn traû aân hueä tröôùc ñaây. Daáy leân yù nieäm naøy roài ñi khaép nôi tìm kieám caùc vaät duïng cung caáp cho thaân. Luùc aáy caùc Tyø kheo troâng thaáy maø goïi laïi noùi raèng: Tröôùc ñaây oâng ít vieäc nay vì sao laïi nhieàu? Vò aáy lieàn noùi ñaày ñuû söï vieäc cuûa mình cho ngöôøi khaùc bieát. Laïi coù Tyø kheo töï nhôù laïi trong naêm traêm ñôøi quaù khöù rôi vaøo choán ñòa nguïc, nghó veà luùc aáy ñaõ nhaän chòu khoå ñau trong ñiaï nguïc, trong caùc loã chaân loâng toaøn thaân ñeàu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 13

chaûy ra maùu, thaân theå vaø aùo quaàn voâ cuøng dô baån, haøng ngaøy ñeán beân doøng nöôùc taém röõa giaët giuõ, moïi ngöôøi noùi raèng nghó nöôùc laøm saïch. Vò

aáy ngöøng vieäc laøm tinh tieán höøng höïc, traûi qua thôøi gian daøi chöùng quaû A-la-haùn. Veà sau khoâng thöôøng xuyeân taém röõa giaët giuõ, moïi ngöôøi caûm thaáy quaùi laï beøn hoûi, vò aáy cuõng noùi ñaày ñuû söï vieäc cuûa mình cho ngöôøi khaùc bieát." Vì vaäy cho neân bieát trí naøy nhôù laïi cao nhaát laø naêm traêm ñôøi. Coù Sö khaùc noùi: Trí naøy coù theå nhaän bieát söï vieäc veà kieáp thaønh vaø kieáp hoaïi trong quaù khöù. Ñoù laø "Ñöùc Phaät xöa kia luùc coøn laøm Boà-taùt, vì caûm hoùa höõu tình maø phaùt Ñaïi theä nguyeän, coù luùc ñaõ töøng laøm vò vua Chieân-ñoà-la goïi laø Tam caâu, kheùo leùo thoâng hieåu taát caû saùch luaän-chuù thuaät. Luùc baáy giôø A-nan laøm con cuûa vò vua aáy teân laø Sö Töû Nhó, dung maïo ñoan chaùnh tuyeät vôøi khoâng ai saùnh baèng. Luùc aáy Xaù-lôïi-töû laøm baø-la-moân teân goïi laø Trì Kieân, kheùo leùo thoâng hieåu Minh luaän (luaän Vi-ñaø) vaø caùc quyeán thuoäc. Vò aáy coù moät coâ con gaùi teân goïi laø Trinh Khieát, dung maïo ñoan chaùnh moïi ngöôøi ñeàu thích gaëp. Luùc aáy nhaø vua ñi ñeán choã Baø-la-moân caàu hoân cho con trai, Trì Kieân raát töùc giaän noùi roõ vôùi vò vua aáy raèng: Doøng hoï nhaø oâng laø heøn maït nhaát trong caùc doøng hoï, Ta laø Phaïm chí toân quyù trong caùc doøng hoï vì sao ñeán ñaây coá tình xem thöôøng laøm nhuïc laãn nhau? Luùc aáy nhaø vua noùi vôi Baø-la-moân raèng: Doøng hoï cao thaáp cuõng khoâng coù coá ñònh thöôøng xuyeân, oâng nhìn nhaän theá naøo maø boãng nhieân töï mình kieâu caêng cao ngaïo, coù theå oâng ñaõ töøng nghe caùc saùch chöõ Phaïm laø do ai maø soaïn ra? Trì Kieân traû lôøi raèng: Ta nghe coå xöa coù baø-la-moân teân goïi Cuø-taàn-ñaø, laø do vò aáy maø soaïn ra. Nhaø vua noùi: Cuø-taàn-ñaø luùc aáy töùc laø thaân toâi baày giôø, oâng laïi coù theå nghe saùch chöõ Khö-loâ-saét-tra laø do ai maø soaïn ra? Baø-la-moân noùi: Ta nghe coå xöa coù Ñaïi Tieân nhaân teân goïi Khö-loâ-saét-tra, laø do vò aáy maø soaïn ra. Nhaø vua noùi: Ñaïi Tieân nhaân luùc aáy töùc laø thaân toâi baây giôø. Nhaø vua laïi hoûi raèng: OÂng coù theå ñaõ töøng nghe caùc luaän Pheä-ñaø vaø caùc saùch theá tuïc-quyeán thuoäc cuûa luaän aáy laø ai soaïn ra chaêng? Baø-la-moân noùi: Saùch luaän boä phaùi nhö vaäy vaø nhö vaäy, chính laø caùc Baø-la-moân vaø Tieân nhaân aáy... soaïn ra. Nhaø vua laïi traû lôøi raèng: Ñoù ñeàu laø teân goïi thôøi xöa cuûa toâi, oâng coù theå bieát chaêng, laøm sao nay oâng töï mình kieâu caêng xem thöôøng ngöôøi khaùc? Trì Kieân ngay sau ñoù suy ra chöùng minh töøng ñieàu moät, bieát lôøi nhaø vua ñaõ noùi laø thaät chöù khoâng phaûi laø sai laàm, taâm heát söùc cung kính vaø ngöôõng moä, lieàn nhaän lôøi caàu hoân cuûa nhaø vua." Vì vaäy cho neân bieát trí naøy coù theå nhôù laïi söï vieäc cuûa kieáp thaønh-kieáp hoaïi trong ñôøi quaù khöù cuoái cuøng.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 14

Nhö trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi chuû thoân aáp: Ta töï nhôù laïi chín möôi moát kieáp quaù khöù ñeán nay, ñoái vôùi ruoäng Giôùi thanh tònh cuùng döôøng ñoà aên thöùc uoáng... töøng khoâng coù boû lôõ hoaëc thieáu soùt, laïi cuõng khoâng nhôù laøm ñoà aên thöùc uoáng... cho ngöôøi laøm hoûng Giôùi." Hoûi: Ñöùc Theá Toân laø duøng trí Tuùc truù tuøy nieäm maø nhôù bieát söï vieäc naøy, hay laø duøng trí Boån taùnh nieäm sinh maø nhôù bieát söï vieäc naøy? Giaû söû nhö vaäy

thì coù gì sai? Neáu duøng trí Tuùc truù tuøy nieäm maø nhôù bieát söï vieäc naøy, thì taïi sao tröôùc ñaây noùi coù ngöôøi noùi trí naøy chæ nhôù laïi moät ñôøi, coù ngöôøi noùi nhôù laïi hai ñôøi cho ñeán cao nhaát laø baûy ñôøi, coù ngöôøi noùi nhôù laïi naêm traêm ñôøi, coù ngöôøi noùi nhôù laïi kieáp thaønh-kieáp hoaïi, maø khoâng noùi coù theå nhôù laïi chín möôi moát kieáp? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ñöùc Theá Toân duøng trí Tuùc truù tuøy nieäm ñeå nhôù bieát söï vieäc naøy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao chæ nhôù laïi chín möôi moát kieáp maø khoâng nhôù laïi nhieàu hôn? Ñaùp: Thaät söï coù naêng löïc nhôù laïi nhieàu maø noùi chæ baáy nhieâu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng noùi nhôù laïi nhieàu hôn? Ñaùp: Hieáp Toân giaû noùi: “Taát caû sinh ra nghi ngôø, neáu noùi nhôù laïi nhieàu hôn, hoaëc laø noùi nhôù laïi ít hôn khoâng caàn phaûi vaën hoûi.” Laïi nöõa, töø ñoù kieán laäp baûy vò Phaät Theá Toân, cho neân chæ noùi nhö vaäy. Laïi nöõa, töø ñoù ñeán nay tu veà nghieäp töôùng toát, cho neân chæ noùi nhö vaäy. Laïi nöõa, töø ñoù ñeán nay nghieäp ñaïo thanh tònh khoâng rôi vaøo neõo aùc, luoân luoân thoï thaân naêm, thöôøng nhôù laïi ñôøi tröôùc, cho neân chæ noùi nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân duøng trí Boån taùnh nieäm sinh ñeå nhôù bieát söï vieäc naøy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao tröôùc ñaây noùi coù ngöôøi noùi chæ nhôù laïi moät ñôøi, cho ñeán coù ngöôøi noùi nhôù laïi kieáp thaønh-kieáp hoaïi, maø khoâng noùi laø coù theå nhôù laïi chín möôi moát kieáp? Ñaùp: Tröôùc ñaây noùi ngöôøi khaùc coù theå nhôù laïi nhieàu hôn. Hoûi: Trí Boån taùnh nieäm sinh thì coù theå nhôù bieát. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì söï vieäc cuûa Trung Höõu raát vi teá, cho neân khoâng phaûi laø caûnh cuûa trí naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Trí Boån taùnh nieäm sinh cuõng coù theå nhôù bieát söï vieäc trong giai ñoaïn Trung Höõu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu khoâng nhôù bieát thì caûnh nhaän bieát cuûa trí naøy seõ trôû thaønh laãn loän, nghóa laø phaàn ít coù theå nhaän bieát, phaàn ít khoâng theå nhaän bieát. Hoûi: Boà taùt ôû ñôøi tröôùc ñaõ coù trí Boån taùnh nieäm sinh, ôû ñôøi sau cuøng thì cuõng coù hay laø khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì

taïi sao löïc cuûa duyeân khoâng phaûi laø maïnh hôn löïc cuûa nhaân? Neáu khoâng coù thì taïi sao Boà-taùt khoâng phaûi laø chuyeån bieán suy thoaùi? Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao löïc cuûa duyeân khoâng phaûi laø maïnh hôn löïc cuûa nhaân? Ñaùp: Khoâng phaûi laø khoâng coù löïc cuûa duyeân, thì goïi laø coù löïc cuûa nhaân beân trong, vaø bôûi vì lôïi caên cho neân goïi laø coù löïc cuûa nhaân beân trong, nghóa laø Boà taùt naøy coù caên taùnh thuø thaéng nhaát ñoái vôùi caùc höõu tình cho neân goïi laø coù löïc cuûa nhaân. Vaû laïi, ai noùi Boà-taùt khoâng coù löïc cuûa duyeân vaäy? Coù trôøi Tònh Cö hieän roõ caûnh töôïng giaø-beänh-cheát, giaùc ngoä maø phaùt taâm Boà-taùt chaùn ngaùn sinh töû, leõ naøo khoâng phaûi laø löïc cuûa duyeân hay sao? Laïi nöõa, Loäc Thích Nöõ vì Boà-taùt maø noùi baøi tuïng ca ngôïi Nieát-baøn, giaùc ngoä maø phaùt taâm Boà-taùt vui caàu Nieát-baøn, cuøng laø löïc cuûa duyeân. Nhö noùi: “Khoâng bao laâu oâng seõ ñaït ñöôïc, yeân oån vui veû laáy laøm meï, Khoâng coù buoàn lo laáy laøm cha, vaéng laëng thö thaùi laáy laøm vôï.”

Boà-taùt thaáy vaø nghe söï vieäc nhö vaäy roài, ñaõ taêng theâm chaùn ngaùn- vui möøng vöôït thaønh maø xuaát gia. Laïi nöõa, ñôøi quaù khöù coù voâ löôïng Ñöùc Phaät, vì Boà-taùt maø noùi veà tö löông Boà-ñeà. Nhöõng söï vieäc nhö vaäy ñeàu goïi laø löïc cuûa duyeân. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Thaân cuoái cuøng cuûa Boà-taùt khoâng coù trí Boån taùnh nieäm sinh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng phaûi laø chuyeån bieán suy tho- aùi? Ñaùp: Tuy khoâng coù trí naøy, maø coù trí Tuùc truù tuøy nieäm thuø thaéng, vaø Nguyeän trí..., cho neân khoâng phaûi laø suy thoaùi. Lôøi bình: Neân bieát trong naøy, caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù, bôûi vì töø chín möôøi moát kieáp ñeán naøy luoân luoân coù trí naøy. Theá naøo laø Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Tyø-kheo khoâng neân vi thích tuï taäp vôùi chuùng vaø meâ ñaém caùc hyù luaän. Neáu ngöôøi vui thích tuï taäp vôùi chuùng vaø meâ ñaém hyù luaän, coù theå chuùng ñöôïc Thôøi aùi taâm giôùi vaø Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, thì khoâng coù ñieàu naøy. Neáu caùc Tyø-kheo khoâng thích tuï taäp ñoâng ngöôøi, khoâng meâ ñaém hyù luaän, coù theå chöùng ñöôïc hai loaïi giaûi thoaùt, thì ñieàu naøy laø coù." Trong kinh tuy noùi ra nhö vaäy, maø khoâng giaûi thích roäng veà nghóa aáy, khoâng noùi ñeán töï taùnh vaø nhaân duyeân ñaït ñöôïc hai loaïi giaûi thoaùt naøy. Trong chöông Caên Uaån tuy noùi veà hai nhaân duyeân ñaït ñöôïc, maø khoâng hieån baøy veà töï taùnh, cho neân nay caàn phaûi

hieån baøy veà ñieàu aáy. Laïi nöõa, vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt laø Höõu hoïc- coù nhöõng vieäc laøm, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt laø Voâ hoïc-khoâng coù nhöõng vieäc laøm. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà hai giaûi thoaùt ñeàu laø Voâ hoïc laïi khoâng coù nhöõng vieäc laøm. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt laø höõu laäu, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt laø voâ laäu. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy hai giaûi thoaùt ñeàu laø Voâ hoïc khoâng coù nhöõng vieäc laøm. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt laø höõu laäu, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt laø voâ laäu. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà hai giaûi thoaùt ñeàu laø Voâ laäu. Laïi coù ngöôøi muoán laøm cho Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt ñeàu laø höõu vi, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt laø voâ vi. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà hai giaûi thoaùt ñeàu laø höõu vi. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt? Ñaùp: Taän trí cuûa A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, hoaëc laø Chaùnh kieán Voâ hoïc töông öng vôùi taâm thaéng giaûi, ñaõ thaéng giaûi vaø ñang thaéng giaûi. Hoûi: Theá naøo laø Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt? Ñaùp: Taän trí-Voâ sinh trí cuûa A-la-haùn Baát ñoäng phaùp, hoaëc laø Chaùnh kieán Voâ hoïc töông öng vôùi taâm thaéng giaûi, ñaõ thaéng giaûi vaø ñang thaéng giaûi. Trong naøy, Taän trí-Voâ sinh trí-Chaùnh kieán Voâ hoïc töông öng vôùi taâm, laø choïn löïa kahc1 vôùi Höõu hoïc vaø höõu laäu; taâm thaéng giaûi aáy laø hieän taïi, ñaõ thaéng giaûi aáy laø quaù khöù, ñang thaéng giaûi aáy laø vò lai. Ñaây

chính laø choïn laáy khaùc vôùi voâ vi giaûi thoaùt, hieån baøy hai giaûi thoaùt chæ duøng taâm Voâ hoïc-voâ laäu töông öng vôùi thaéng giaûi ñeå laøm töï taùnh. Nhöng trong taát caû caùc phaùp chæ coù hai phaùp laø töï taùnh giaûi thoaùt, ñoù laø trong phaùp voâ vi thì Traïch dieät laø töï taùnh giaûi thoaùt, trong phaùp höõu vi thì thaéng giaûi do phaùp Ñaïi ñòa thaâu nhieáp laø töï taùnh giaûi thoaùt. Thaéng giaûi naøy coù hai loaïi: 1. Nhieãm oâ, ñoù laø töông öng vôùi tham... goïi laø taø thaéng giaûi. 2. Khoâng nhieãm oâ, ñoù laø töông öng vôùi khoâng tham... goïi laø Chaùnh thaéng giaûi. Chaùnh thaéng giaûi naøy laïi coù hai loaïi: 1. Höõu laäu, ñoù laø quaùn Baát tònh-Trì töùc nieäm, Voâ löôïng-Giaûi thoaùt- Thaéng xöù-Bieán xöù... töông öng vôùi thaéng giaûi.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 17

2. Voâ laäu, ñoù laø thaéng giaûi veà Hoïc Voâ hoïc. Thaéng giaûi veà Hoïc, ñoù laø thaéng giaûi do boán Höôùng-ba Quaû thaâu nhieáp, töùc laø Khoå Phaùp trí nhaãn cho ñeán Ñònh Kim cang duï töông öng vôùi thaéng giaûi. Thaéng giaûi veà Voâ hoïc, ñoù laø thaéng giaûi do quaû A-la-haùn thaâu nhieáp, töùc laø Taän trí-Voâ sinh trí-Chaùnh kieán Voâ hoïc töông öng vôùi thaéng giaûi. Thaéng giaûi veà Voâ hoïc laïi coù hai loaïi: 1. Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt, töùc laø naêm loaïi thaéng giaûi do quaû A-la- haùn thaâu nhieáp, cuõng goïi laø Thôøi giaûi thoaùt. 2. Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñoù laø thaéng giaûi do quaû A-la-haùn Baát ñoäng phaùp thaâu nhieáp, cuõng goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Hai giaûi thoaùt naøy ñeàu coù hai loaïi: 1. Goïi laø Taâm giaûi thoaùt, bôûi vì tham aùi. 2. Goïi laø Tueä giaûi thoaùt, bôûi vì lìa Voâ minh. Hoûi: Neáu thaéng giaûi Voâ hoïc lìa tham aùi cho neân goïi laø Taâm giaûi thoaùt, lìa Voâ minh cho neân goïi laø Tueä giaûi thoaùt, thì luaän Taäp Dò Moân noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø Taâm giaûi thoaùt? Ñoù laø caên thieän khoâng tham ñoái trò vôùi tham aùi. Theá naøo laø Tueä giaûi thoaùt? Ñoù laø caên thieän khoâng si ñoái trò vôùi Voâ minh.” Ñaùp: Luaän Taäp Dò Moân neân noùi nhö vaäy: Theá naøo laø Taâm giaûi thoaùt? Ñoù laø caên thieän khoâng tham töông öng vôùi thaéng giaûi. Theá naøo laø Tueä giaûi thoaùt? Ñoù laø caên thieän khoâng si töông öng vôùi thaéng giaûi. Neân noùi nhö vaäy maø khoâng noùi laø coù yù nghóa khaùc, ñoù laø döïa vaøo caên thieän ñeå bieåu hieän roõ raøng veà thaéng giaûi, neáu döïa vaøo khoâng tham cho neân taâm giaûi thoaùt tham aùi, töông öng vôùi thaéng giaûi naøy thì goïi laø Taâm giaûi thoaùt; neáu döïa vaøo khoâng si cho neân tueä giaûi thoaùt Voâ minh, töông öng vôùi thaéng giaûi naøy thì goïi laø Tueä giaûi thoaùt. Vì vaäy trong naøy, hai taâm giaûi thoaùt ñeàu duøng thaéng giaûi Voâ hoïc laøm töï taùnh. Ñoù goïi laø boån taùnh-töôùng phaàn-töï theå-ngaõ vaät-töï taùnh cuûa giaûi thoaùt. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø Thôøi giaûi thoaùt, Thôøi giaûi thoaùt laø nghóa gì? Ñaùp: Bôûi vì giaûi thoaùt aáy chôø ñeán luùc ñaït ñöôïc, thôøi gian tuy coù nhieàu maø toùm löôïc coù saùu loaïi: 1. Luùc coù ñöôïc aùo maëc toát ñeïp. 2. Luùc coù ñöôïc côm aên toát laønh. 3. Luùc coù ñöôïc ñoà aên toát laønh. 4. Luùc coù ñöôïc nôi ôû toát laønh. 5. Luùc ñöôïc nghe thuyeát phaùp toát laønh. 6. Luùc gaëp ñöôïc Boå-ñaëc-giaø-la toát laønh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 18

Chôø ñeán luùc coù ñöôïc aùo maëc toát ñeïp, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi coù ñöôïc y phuïc meàm maïi töôi saùng toát ñeïp tuyeät vôøi thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Chôø ñeán luùc coù ñöôïc côm aên toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi coù ñöôïc ñoà aên thöùc uoáng ngon laønh tuyeät vôøi nhö bô söõa-maät ngoït... thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Chôø ñeán luùc coù ñöôïc ñoà naèm toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi coù ñöôïc ñoà naèm daøy eâm meàm maïi nhö giöôøn goái chaên ñeäm... thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Chôø ñeán luùc coù ñöôïc nôi ôû toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi coù ñöôïc nôi ôû vaéng laëng-phoøng oác toát ñeïp tuyeät vôøi thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Chôø ñeán luùc ñöôïc nghe thuyeát phaùp toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi coù ñöôïc söï khuyeân nhuû giaûng daïy hôïp cô-ñuùng nhö lyù thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Chôø ñeán luùc gaëp ñöôïc Boå-ñaëc-giaø-la toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy caàn phaûi gaëp ñöôïc ngöôøi ñaày ñuû ñöùc haïnh toát ñeïp-baåm tính nhu hoøa deã chòu cuøng ôû chung, cuøng vôùi nhau cö truù thì môùi ñöôïc giaûi thoaùt, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Vì sao goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt, Baát thôøi giaûi thoaùt laø nghóa gì? Ñaùp: Bôûi vì giaûi thoaùt aáy khoâng chôø ñeán luùc ñaït ñöôïc, thôøi gian töùc laø saùu loaïi ñaõ noùi nhö tröôùc. Khoâng chôø ñeán luùc coù ñöôïc aùo maëc toát ñeïp, nghóa laø ngöôøi aáy tuy luùc coù ñöôïc aùo raùch xaáu cuõ, maø coù theå mau choùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc coù ñöôïc aùo maëc giaù trò traêm ngaøn laïng vaøng. Khoâng chôø ñeán luùc coù ñöôïc côm aên ngon laønh, nghóa laø ngöôøi aáy tuy coù luùc coù ñöôïc ñoà aên thöùc uoáng ñôn sô dôû dang, maø coù theå mau choùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc coù ñöôïc ñoà aên thöùc uoáng ñaày ñuû ngon laønh. Khoâng chôø ñeán luùc coù ñöôïc ñoà naèm toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy tuy luùc coù ñöôïc ñoà naèm thoâ laäu nhö giöôøng ñaù-goái goã..., maø coù theå mau choùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc coù ñöôïc ñoà naèm tuyeät vôøi nhaát. Khoâng chôø ñeán luùc coù ñöôïc nôi ôû toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy tuy luùc coù ñöôïc nôi ôû oàn aøo-phoøng oác sô saøi, maø coù theå mau choùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc coù ñöôïc nôi ôû vaéng laëng tuyeät vôøi, bôûi vì chaùn ngaùn caûnh oàn aøo laãn taïp maø nhanh choùng nhaäp Ñònh. Khoâng chôø ñeán luùc ñöôïc nghe thuyeát phaùp toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy tuy luùc gaëp phaûi söï khuyeân nhaéc giaûng daïy khaùc cô-traùi vôùi lyù, maø coù theå mau choùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc gaëp ñöôïc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 101 19

söï khuyeân nhuû giaûng daïy hôïp cô-ñuùng nhö lyù, bôûi vì chaùn ngaùn nhöõng lôøi ñaõ noùi kia maø nhanh choùng nhaäp Ñònh. Khoâng chôø ñeán luùc gaëp ñöôïc

Boå-ñaëc-giaø-la toát laønh, nghóa laø ngöôøi aáy tuy luùc gaëp phaûi ngöôøi khoâng coù ñuû ñöùc haïnh vì taùnh taøn aùc khoù khaên cuøng ôû chung-cuøng cö truù vôùi nhau, maø coù theå mauc hoùng ñöôïc giaûi thoaùt, hôn haún Thôøi giaûi thoaùt luùc gaëp ñöôïc ngöôøi ñaày ñuû ñöùc haïnh... cuøng vôùi nhau cö truù, bôûi vì chaùn ngaùn söï thoâ loã xaáu xa aáy maø nhanh choùng nhaäp Ñònh. Laïi nöõa, döïa vaøo ñaïo nhoû heïp maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo nhoû heïp, nghóa laø neáu raát mau choùng thì trong ñôøi thöù nhaát gieo troàng caên thieän, trong ñôøi thöù hai laøm cho thaønh thuïc, trong ñôøi thöù ba ñaït ñöôïc giaûi thoaùt, coøn laïi thì khoâng quyeát ñònh. Döïa vaøo ñaïo roäng lôùn aøm ñöôïc giaûi thoaùt, thì goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo roäng lôùn, nghóa laø neáu raát chaäm chaïp thì Thanh vaên Thöøa traûi qua saùu möôi kieáp maø ñöôïc giaûi thoaùt, nhö Xaù-lôïi-töû; Ñoäc giaùc Thöøa traûi qua traêm kieáp maø ñöôïc giaûi thoaùt, nhö Laân Giaùc Duï; Phaät thöøa traûi qua ba Voâ soá kieáp maø ñöôïc giaûi thoaùt. Laïi nöõa, döïa vaøo ñaïo yeáu keùm maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo yeáu keùm, nghóa laø ñoái vôùi gia haïnh thuoäc phaåm thieän cuûa giaûi thoaùt, khoâng theå naøo thöôøng xuyeân tu taäp saâu naëng thieát tha, neáu ôû thôøi gian ñaàu ngaøy tu taäp, thì ôû thôøi gian giöõa vaø cuoái ngaøy khoâng theå naøo tu taäp; neáu ôû thôøi gian ñaàu ñeâm tu taäp, thì ôû thôøi gian giöõa vaø cuoái ñeâm khoâng theå naøo tu taäp, tuy taïm thôøi coù theå tu taäp maø khoâng saâu naëng thieát tha. Döïa vaøo ñaïo maïnh meõ hôn haún maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo maïnh meõ hôn haún laø cuøng vôùi treân traùi ngöôïc nhau. Laïi nöõa, döïa vaøo ñaïo taêng veà Chæ maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Thôøi giaûi thoaùt; döïa vaøo ñaïo taêng veà Quaùn maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Laïi nöõa, döïa vaøo ñaïo coù theå khieán cho maát ñi maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo coù theå khieán cho maát ñi, nghóa laø ñaïo ñaõ tu coù theå laø vöøa yù-khoâng vöøa yù, lôïi ích-khoâng lôïi ích, cung caáp ñaày ñuû khoå-vui maø khieán cho maát ñi. Döïa vaøo ñaïo khoâng coù theå khieán cho maát ñi maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo khoâng coù theå khieán cho maát ñi laø cuøng vôùi treân traùi ngöôïc nhau. Laïi nöõa, döïa vaøo ñaïo cuûa naêm loaïi chuûng taùnh maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo cuûa naêm loaïi chuûng taùnh, ñoù laø ñaïo cuûa chuûng taùnh Thoái phaùp, cho ñeán ñaïo cuûa chuûng taùnh Kham ñaït phaùp. Döïa vaøo ñaïo cuûa moät loaïi chuûng taùnh maø ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi

laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo cuûa moät loaïi chuûng taùnh, ñoù laø ñaïo cuûa chuûng taùnh Baát ñoäng phaùp. Ñaây laø noùi A-la-haùn thuoäc naêm loaïi chuûng taùnh goïi laø Thôøi giaûi thoaùt, A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh Baát ñoäng phaùp goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Hoûi: Nhôø vaøo luaän maø phaùt sinh luaän, vì sao A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc thieát laäp chung laøm moät Thôøi giaûi thoaùt, A-la-haùn thuoäc chuûng loaïi thöù saùu thieát laäp rieâng laøm moät Baát thôøi giaûi thoaùt? Ñaùp: Bôûi vì coù duyeân khaùc nhau, Thôøi giaûi thoaùt nhieàu,

Baát thôøi giaûi thoaùt ít, nghóa laø döïa vaøo chuûng taùnh thi thieát naêm chuûng taùnh tröôùc goïi laø A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, chuûng taùnh thöù saùu goïi laø A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt. Bôûi vì coù duyeân khaùc nhau, Thôøi giaûi thoaùt ít, Baát thôøi giaûi thoaùt nhieàu, nghóa laø döïa vaøo Thöøa maø thi thieát chæ rieâng Thanh vaên Thöøa coù A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, ba Thöøa ñeàu coù A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt. Bôûi vì coù duyeân khaùc nhau, hai loaïi giaûi thoaùt caân baèng, nghóa laø hai loaïi giaûi thoaùt ñeàu lìa phieàn naõo, cuøng laø thuoäc veà Thaùnh ñaïo trong thaân Voâ hoïc thanh tònh. Laïi nöõa, Thôøi giaûi thoaùt yeáu keùm cho neân thi thieát naêm loaïi, Baát thôøi giaûi thoaùt maïnh hôn cho neân kieán laäp moät loaïi. Nhö ôû theá gian baây giôø, Quoác vöông-Ñaïi thaàn-Tröôûng giaû-Cö só, nhöõng ngöôøi giaøu sang thì soá aáy raát ít, nhöõng loaïi ngheøo heøn thì soá aáy raát nhieàu. Laïi nhö ôû theá gian, Phaät-Ñoäc giaùc cho ñeán Thanh vaên cöùu caùnh thì soá aáy raát ít, caùc Thanh vaên coøn laïi thì soá aáy raát nhieàu. Laïi nhö ôû theá gian, ngöôøi laøm ñieàu thieän thì ít, ngöôøi laøm ñieàu aùc thì nhieàu. Laïi nhö ôû theá gian, ngöôøi Chaùnh kieán thì ít, ngöôøi taø kieán thì nhieàu. Laïi nhö ôû theá gian, ngöôøi ñoan chaùnh thì ít, ngöôøi xaáu xí thì nhieàu. Laïi nhö ôû theá gian, ngöôøi nhu hoøa thì ít, ngöôøi ngang ngöôïc thì nhieàu. Nhö vaäy, A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc bôûi vì yeáu keùm cho neân hôïp laïi goïi laø Thôøi giaûi thoaùt, A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh thöù saùu maïnh hôn cho neân taùch rieâng goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Laïi nöõa, A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc, bôûi vì theá gian deã ñaït ñöôïc, cho neân hôïp laïi laäp thaønh moät, goïi laø Thôøi giaûi thoaùt; A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh thöù saùu, bôûi vì theá gian khoù ñaït ñöôïc, cho neân taùch rieâng laäp thaønh moät, goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Nhö ngöôøi theá gian baây giôø ñi ñeán nöôùc Chí-na (Trung Quoác), nöôùc Chaáp-sö-töû (Tích lan) trôû veà thì raát ít, ngöôøi ñi ñeán thoân laøng ôû gaàn trôû veà thì raát nhieàu; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc, khoâng söû duïng nhieàu coâng löïc, khoâng thöïc hieän nhieàu gia haïnh, khoâng taùc yù nhieàu maø

ñaït ñöôïc, cho neân hôïp laïi laäp thaønh moät, goïi laø Thôøi giaûi thoaùt; A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh thöù saùu cuøng vôùi treân traùi ngöôïc nhau, cho neân rieâng laäp thaønh moät, goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Laïi nöõa, A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc, coù taêng-coù giaûm cho neân hôïp laïi laäp thaønh moät, goïi laø Thôøi giaûi thoaùt; A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh thöù saùu, khoâng taêng-khoâng giaûm cho neân taùch rieâng laäp thaønh moät, goïi laø Baát thôøi giaûi thoaùt. Trong naøy, taêng aáy laø tieán leân, giaûm aáy laø lui suït.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.